

Actieplan Preventie en aanpak zorgfraude 2024 - 2027

RTL

Nieuws

Boulevard

TV

Drugshandelaren en plofkrakers 'op grote schaal'
actief in de zorg, kwetsbare patiënten in gevaar

NIEUWS

9

► Toezicht nam af, winst verdrievoudigd

**Zorgfraude
meer dan 10
miljard euro
per jaar**

Malafide ondernemers in de zorg ('zorgcowboys') kennen trucs om hun graaigedrag te verhullen. Er wordt dan bijvoorbeeld geen dividend meer uitgekeerd, maar in de jaarrekeningen worden wel allerlei dubieuze

Zorgcowboys nog rijker dankzij trucs

Malafide zorgondernemers worden alsnog beter in het verhullen en incasseren van bedrijfswinsten. Ze keren vele miljoenen aan dividend aan

cowboys' woekerwinsten maakten, tot wel 65 procent van hun omzet. Binnen de zorgsector wordt gewerkt met vastgestelde tarieven. Normaal doen zorgbedrijven het al heel goed als ze 3

voerder niet zeggen dat er minder fraude wordt gepleegd, integendeel. „Fraudeurs worden inventiever in het vinden van gaten in beleid en manieren om fraude te plegen, en deze worden minder snel

► Ex-bestuurders fraudeerden wat af

Stel gestraft voor gesjoemel met zorggeld

Wat begon met een geschil over

bij. Dat heeft eenmaal geleid tot wat in deze ci-

► Verdienen aan zorg én wiet

In greep van criminele hulpverlener

Kelly en haar jonge kinderen ontvluchtten het criminele circuit in Hengelo. Ze kwamen terecht in een verwaarloosde woning in Enschede. Nu bedreigt huurbaas én zorgverlener Emin E. haar

Ouders slaan alarm om 'frauderende' zorgverlener

Hij werkte bij de Jeudbescherming

reïstreerd stonden als ieduhulo

■ ■

over LCC. Daarop begon het Oen-

kwam nooit van de grond. Ouders

Zorgcowboys slimmer in het wegmoffelen van winsten

In 2020 maar 13 daders vervolgd voor zorgfraude

Vervolg van pagina 17

Ze kunnen wel een 'rechtmatigheidsonderzoek' starten naar een

Talana av

zaak uiteindelijk toch seponereet." Daarbij doet volgens hem ook het OM te weinig.

NOS

Nieuws

Sport

Live

Programma's

Politie waarschuwt: criminelen zijn 'op grote schaal' actief in de zorg

Drugshandelaren, plofkrakers en geweldplegers zijn 'op grote schaal' actief in de zorgsector. Dat meldt [RTL Nieuws](#) op basis van een intern document van de politie met de titel *Criminelen in de zorg, een grote zorg*.

Voorwoord

De totale omvang van fraude met zorggeld in Nederland is niet exact bekend maar dat het om gigantische bedragen gaat is zeker. Het Openbaar Ministerie (OM) schat de fraude zelfs op 10 miljard euro per jaar. Dat is zo'n 10% van het totale landelijke zorgbudget. Volgens het OM wordt juist de zorg voor criminelen steeds aantrekkelijker. De aandacht voor zorgfraude neemt toe, ook vanuit de media en de landelijke politiek. Kamerlid Tielen (VVD) stelt dat ieder jaar 1000 euro zorggeld per Nederlander verdwijnt in de zakken van fraudeurs en criminelen en niet besteed wordt aan zorg. Zij komt binnenkort met zeven aanbevelingen om zorgfraude aan te pakken. Ook in Rotterdam merken we dagelijks de gevolgen van fraude en oneigenlijk gebruik van zorggelden. Hier wil het stadsbestuur paal en perk aan stellen en wij gaan verder dan aanbevelingen. Wij komen met dit actieplan Preventie en aanpak Zorgfraude.

De uitdagingen in de zorg in Rotterdam zijn enorm. Zowel de zorgkosten als de zorgvraag stijgen. Het is noodzakelijk dat we het zorggeld goed besteden. Geld voor zorg mag niet verdwijnen in de zakken van criminelen en oplichters, die kwetsbare Rotterdammers misbruiken om er zelf beter van te worden. Dan is er eigenlijk sprake van dubbele diefstal: Rotterdammers krijgen niet de zorg waar ze recht op hebben en belastinggeld verdwijnt in de zakken van fraudeurs.

Met dit actieplan Preventie en aanpak Zorgfraude neemt Rotterdam actie tegen moedwillig frauderen. We leiden medewerkers van het meldpunt Zorgsignalen en Fraude op tot boa's, zodat ze strafrechtelijk onderzoek kunnen uitvoeren bij vermoedens van zorgfraude. In geval van fraude doen we altijd aangifte bij de politie.

Informatie over fraudeurs gaan we gemakkelijker delen om zo herhaling van fraude te voorkomen. We verbeteren en intensiveren hierbij onze samenwerking met belangrijke partners als het OM, de Sociale Verzekeringsbank en het zorgkantoor.

Om zorgfraude aan te pakken helpen we Rotterdammers om beter te weten welke zorg ze horen te krijgen en wat ze kunnen doen als ze die zorg niet krijgen, maar wel betalen. Dus bij fraude, veroordeling of terugvordering maken we, uiteraard binnen de wettelijke kaders, door een zwarte lijst ook bekend bij wie je géén zorg moet vragen, om te voorkomen dat fraudeurs met een nieuw bedrijf gewoon weer opnieuw beginnen met het oplichten van Rotterdammers.

Met deze aanpak schrikken we niet alleen fraudeurs af. Daarnaast helpen we de Rotterdammers om zorgfraude beter te herkennen en makkelijker te kunnen melden. Ook bieden we de overgrote meerderheid van betrouwbare zorgaanbieders ruimte om zorg te kunnen bieden, zonder dat ze last hebben van fraudeurs die de zorgaanbieders een slechte naam geven.

Met dit actieplan wil ik zorgfraudeurs vooral één ding duidelijk maken: in Rotterdam is geen plek voor fraudeurs die misbruik willen maken van zorggeld.

Ronald Buijt
Wethouder Zorg, ouderen en jeugdzorg

Inhoudsopgave

1. Inleiding

2. Aanpak

3. Actieplan

3.1 Preventie

- Samenwerken aan rechtmatige zorg
- Verantwoording op tafel
- Kwaliteitstoets naar de voorkant, zo nodig Bibob
- Duidelijke taal
- Rotterdammers bewust

3.2 Toezien

- Taskforce fraudebestrijding
- Controle geleverde zorg
- Opleiden in het herkennen van fraude
- Stevige lobby om informatie te kunnen delen
- Data SVB gebruiken om fraude te stoppen
- Onderaannemers in beeld

3.3 Toezicht

- BOA bevoegdheden meldpunt
- Samenwerken tegen ondermijning

3.4 Handhaven

- Openbare zwarte lijst
- Geld terugvorderen
- Samenwerking ketenpartners

4. Tot slot

1. Inleiding

Zorgfraude is een groot probleem

Zorgfraude kost onze stad jaarlijks miljoenen euro's en zorgt er ook voor dat duizenden Rotterdammers niet de zorg ontvangen die ze nodig hebben. In Rotterdam zijn ruim 64 duizend inwoners afhankelijk van zorg en ondersteuning vanuit de Wmo 2015 of Jeugdwet. Verreweg de meeste zorgorganisaties doen hun werk naar eer en geweten. De samenwerking met zorgaanbieders is goed in Rotterdam. Vele zorgmedewerkers zetten zich elke dag in voor de Rotterdammers en daar is veel waardering voor. Helaas kampt de stad ook met ernstige onrechtmatigheden en fraude binnen de zorgsector. Deze ondermijnen de kwaliteit en betaalbaarheid van de zorg en het vertrouwen van onze inwoners in het zorgstelsel. Dit actieplan beschrijft de maatregelen die de gemeente de komende drie jaar gefaseerd zal nemen om deze problemen aan te pakken. Onze aanpak is niet gericht op de zorg ontvangende Rotterdammer maar juist bedoeld om deze Rotterdammers te beschermen.

Omvang in de miljoenen

De omvang van zorgfraude is zorgwekkend groot. Volgens de Algemene Rekenkamer¹ komt naar schatting slechts het topje van de ijsberg in de openbaarheid. Onderzoeken door onder andere het IKZ² en de Erasmus Universiteit³ wijzen erop dat 2 tot 5% van de zorguitgaven fraude betreft. In 2022 verscheen het onderzoeksrapport "*Zorgfraude in Rotterdam Ondermijnend genoeg*"⁴, verricht door Lokale Zaken. Het Openbaar Ministerie⁵ spreekt over een jaarlijkse fraude van 10% over alle zorgwetten heen. In Rotterdam zou het in deze schattingen gaan over miljoenen per jaar.

Misstanden

Zorgfraude is het opzettelijk en structureel onjuist handelen, en daarmee in strijd met de regels die gelden voor de zorg, met het oog op eigen of andermans financieel gewin. Bij zorgfraude wordt er vaak misbruik gemaakt van kwetsbare personen om daar financieel beter van te worden. Voorbeelden van zorgfraude zijn geen of nauwelijks zorg leveren maar wel declareren, misbruik van DigiD of bankpassen van cliënten of het vervalsen van zorgdocumenten. Ook vormen van zware, georganiseerde criminaliteit komen voor waarbij op grote schaal misbruik gemaakt wordt van zorggelden. Cliënten missen niet alleen de zorg die ze nodig hebben, maar worden ook ingezet om (op een criminele wijze) geld te verdienen. Het kan gaan om het ronselen van kwetsbare personen voor dure vormen van zorg, het creëren van afhankelijkheidspositie tussen (beschermd) wonen en zorg tot aan witwassen aan toe waarbij de zorgonderneming gebruikt wordt als dekmantel. Vaak blijven deze malafide organisaties buiten beeld omdat ze werken als onderaannemers van gecontracteerde zorgaanbieders, of opereren in meerdere zorgdomeinen of gemeenten, waardoor toezicht en handhaving worden bemoeilijkt.

¹ Algemene Rekenkamer "Aanpak zorgfraude is vooral vergaderen" 2022

² In Binnenlands Bestuur "ontdekte zorgfraude is topje van de ijsberg" mei 2020

³ Rapport "Naar rechtmatige zorg in het gemeentelijk sociaal domein" EUR 2016

⁴ Onderzoeksbureau Lokale Zaken 2024

⁵ Citaat Hr. van der Kraats van het OM bij Pointer augustus 2024

Versnipperde informatie

Onrechtmatigheden en fraude in de Wmo 2015 en Jeugdwet zijn niet eenvoudig op te sporen. Dat komt onder meer doordat informatie over zorgaanbieders verdeeld is over 342 gemeenten, over 31 zorgkantoren en over 10 zorgverzekeraars in het land.

Zij zien allemaal slechts een deel van de activiteiten. We noemen dit ook wel de 'informatieblokkade'. Bovendien moet voor elke casus binnen de Wmo 2015 of de Jeugdwet afzonderlijk worden gecontroleerd bij instanties zoals het UWV, de Sociale Verzekeringsbank, het Kadaster en de Kamer van Koophandel. Dit werkt belemmerend, omdat de systemen niet aan elkaar gekoppeld zijn en er vaak geen wettelijke basis is om deze informatie te delen.

Wettelijk kader

De aanpak van zorgfraude is gebaseerd op de Wmo 2015 en de Jeugdwet. In deze wetten staan de regels over de bevoegdheden van toezichthouders en de mogelijkheden voor terugvordering en andere maatregelen. Dit is nader uitgewerkt in de Rotterdamse Verordening ben Nadere regels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp⁶. Daarin zit de mogelijkheid partijen uit te sluiten en op basis daarvan kunnen indicaties worden ingetrokken. Daarnaast spelen de Algemene wet bestuursrecht (algemene beginselen van behoorlijk bestuur) en de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) een rol.

Druk op het Rijk

Vanuit Rotterdam dringen we bij het Rijk al langer aan op extra maatregelen om zorgfraude te voorkomen. Zoals betere kwaliteitseisen voor zorgaanbieders door het aanpassen van de Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza), eisen omtrent vergunningen, wettelijk strengere eisen aan pgb-vertegenwoordigers en budgethouders, het kunnen inzetten van Bibob-toetsing bij pgb-aanbieders en in het kader van de Wmo 2015 en Jeugdwet verkrijgen van toegang tot Suwinet. Dat is de elektronische infrastructuur die ervoor zorgt dat de Suwinet-ketenpartijen (UWV, SVB en gemeenten) gegevens met elkaar kunnen uitwisselen voor de uitoefening van hun wettelijke taak. De beheerder is Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen. In Suwinet zijn gegevens beschikbaar op het niveau van natuurlijke personen uit onder meer de volgende bronnen: UWV, SVB, Gemeenten, BRP, Belastingdienst, Kamer van Koophandel, Rijksdienst voor Wegverkeer, Kadaster en DUO.

Rotterdams Meldpunt

In Rotterdam zitten we niet stil. Rotterdam kent een Meldpunt Zorgsignalen en Fraude waar momenteel 12 toezichthouders werken. Zij voeren rechtmatigheidstoezicht uit op basis van de Algemene Wet Bestuursrecht. Zij verrichten onderzoek naar mogelijke onrechtmatigheden of fraude bij de verstrekking van zorggelden (Wmo en Jeugdwet). Deze onderzoeken zijn zowel gericht op zorgaanbieders als op individuele cliënten en eventuele vertegenwoordigers. Het Meldpunt heeft ook een belangrijke adviserende rol bij de preventie van onrechtmatigheden en fraude met zorggelden en het geven van voorlichting en signaleren van risico's in beleid en uitvoering.

WMO en Jeugdwet

Het meldpunt richtte zich tot 2023 vooral op de PGB op grond van de Wmo. Een verbreding naar de Jeugdwet en de gecontracteerde zorg bleek noodzakelijk en is in de tweede helft

⁶ Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018, Nadere Regels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018, Beleidsregel maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2024, Besluit vaststelling Beleidsregel algemeen controleplan jeugdwet Rotterdam

van 2023 in gang gezet. In Rotterdam verloopt namelijk slechts 7% van de Wmo en Jeugdwet uitgaven via een PGB. Een proactieve aanpak, ook richting de gecontracteerde zorg is nodig om onrechtmatigheden en fraude te voorkomen. Een belangrijke rol hiervoor ligt bij het lokaal en regionaal contractmanagement.

Doen wat werkt

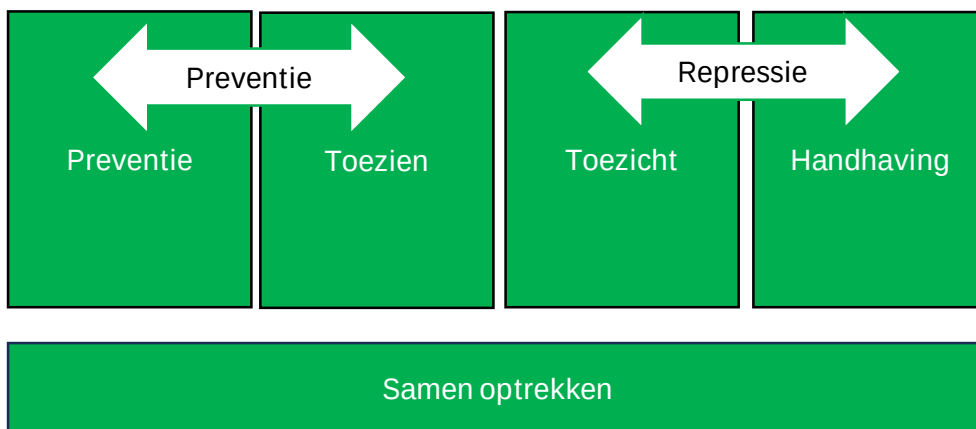
De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft in 2022 een verkenning laten uitvoeren door onderzoeksbureau Significant Public naar investeringen en opbrengsten van goed Wmo-toezicht. In de conclusies wordt benadrukt dat goed toezicht meer is dan alleen een financiële afweging, dat preventieve maatregelen het meest effectief zijn en toezien en toezicht zich onder aan de streep terugbetalen. Met die kennis en ervaring is dit actieplan opgesteld.

Actieprogramma Rotterdam

In de afgelopen periode zijn met en vanuit het Meldpunt verschillende succesvolle maatregelen genomen om zorgfraude te bestrijden. Maar de aanpak van zorgfraude kan en moet steviger in Rotterdam. Vandaar dit actieplan voor de komende periode. Alleen zo kunnen we zorgen dat Rotterdammers de zorg blijven krijgen die ze nodig hebben. Zowel preventieve als repressieve middelen worden ingezet, in Rotterdam is geen plek voor partijen die het zorgstelsel ondermijnen en misbruik maken van Rotterdammers in een kwetsbare positie.

2. Aanpak

In Rotterdam intensiveren we de aanpak om fraude en onrechtmatigheden bij Wmo 2015 en Jeugdwet aan te pakken. De geïntensiveerde aanpak kent vier actielijnen die hieronder kort beschreven worden en in hoofdstuk 3 in acties zijn uitgewerkt.

Samen optrekken

Dat we zoveel mogelijk samen optrekken met cliënten, vertegenwoordigers en zorgaanbieders is de basis: de gemeente kan het niet alleen. De preventie en aanpak van zorgfraude en onrechtmatigheden is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle bij de zorg betrokken partijen met begrip voor elkaars rollen. Deze actielijn bepaalt onze houding. We houden vertrouwen in de bonafide zorgaanbieders met wie we gezamenlijke ambities delen. Evengoed: wie misbruik denkt te kunnen maken van de zorg in Rotterdam wordt hard aangepakt.

Preventie

De kern van preventie zit in vroegtijdig signaleren, informeren en optimaliseren van de dienstverlening. Wanneer vooraf afspraken niet duidelijk zijn, kan achteraf niet of nauwelijks gehandhaafd worden. Dat geldt ook voor de regels. Niet elke Rotterdammer weet precies welke zorg hem/haar is toegekend. Daardoor is het niet voor alle cliënten in Rotterdam duidelijk wat ze precies mogen verwachten wanneer ze zorg of ondersteuning krijgen vanuit de Wmo 2015 of de Jeugdwet. De regelgeving is soms verwarrend, waardoor signalen van zorgfraude over het hoofd worden gezien. Dit leidt ertoe dat Rotterdammers niet altijd de zorg ontvangen die ze nodig hebben.

Toezien

Het directe verlengstuk van preventie is toezien op naleving van de gemaakte afspraken, zowel met cliënt als zorgaanbieder. Het verrichten van periodieke heronderzoeken en steekproeven (focus op cliënt, eventuele vertegenwoordiger en zorgaanbieder), contractgesprekken en steekproeven (focus op gecontracteerde zorgaanbieders en onderaannemers). Op deze wijze kunnen onrechtmatige situaties sneller worden ontdekt en beëindigd. Komt vanuit het toezien een vermoeden van fraude naar voren, of is er nader onderzoek noodzakelijk waarvoor meer bevoegdheden nodig zijn, is het tijd voor toezicht.

Toezicht

Wanneer er vanuit de actielijn "toezien" of een melding van buitenaf (door burger, ketenpartner, etc.) het vermoeden van onrechtmatigheid of fraude bestaat, komen de Toezichthouders Rechtmatigheid Wmo en Jeugdwet in actie. Allereerst wordt vastgesteld of de melding onderzoek-waardig is voor een toezichthouder of dat het een melding betreft die bij een andere afdeling thuishoort. Binnen een rechtmatigheidsonderzoek door de toezichthouder worden gegevens verzameld vanuit diverse in- en externe bronnen, kan een locatie bezocht worden en wordt er gesproken met betrokkenen. Wanneer de toezichthouder voldoende aannemelijk kan maken dat er sprake is van onrechtmatigheden of fraude, kan de gemeente Rotterdam (op basis van het onderzoeksrapport) gepaste maatregelen treffen, bijvoorbeeld het wijzigen of beëindigen van de indicatie voor zorg, het uitsluiten van een zorgaanbieder of vertegenwoordiger, het terugvorderen van geld of het doen van aangifte.

Handhaving

Het handhaven van gemaakte afspraken wordt aanzienlijk strenger en effectiever aangepakt. Na het afronden van een toezichtonderzoek dat aantoonde dat er onrechtmatigheden of zelfs fraude heeft plaatsgevonden, is het van cruciaal belang om onmiddellijk en doortastend actie te ondernemen. Dit houdt in dat we gecontracteerde zorgaanbieders niet alleen een waarschuwing geven bij het niet naleven van contractafspraken, maar ook overgaan tot het treffen van maatregelen als cliëntenstop, ontbinding contract, terugvorderen en het starten van een strafrechtelijk onderzoek. Daarnaast vorderen we financiële schade terug om ervoor te zorgen dat er consequenties zijn voor onverantwoord of frauduleus handelen. Het is essentieel dat we een duidelijke boodschap afgeven: afspraken moeten worden nageleefd, en we zullen niet aarzelen om te handelen als dat niet gebeurt.

3. Actieplan

3.1 Preventie

Actie 1: Samenwerken aan rechtmatige zorg

Rotterdam participeert actief in de Landelijke Proeftuin Zorgfraude. Met de recente aangenomen Wet bevorderen samenwerken en rechtmatige zorg (Wbsrz) krijgt het Informatie Knooppunt Zorg (IKZ) een wettelijke status. Deze wet vergemakkelijkt de uitwisseling van fraudesignalen tussen gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren, inclusief de oprichting van een waarschuwingsregister. Om de zorg voor Rotterdammers ook in de toekomst te waarborgen, intensiveren we de samenwerking met zorgverzekeraars en het zorgkantoor. We maken concrete afspraken over informatie-uitwisseling.

Actie 2: Verantwoording op tafel

Bij contractmanagement krijgt de verantwoording van geleverde zorg een prominentere rol in de periodieke gesprekken met gecontracteerde zorgaanbieders voor lokaal ingekochte zorg en ondersteuning. Dit is een aanvulling op bestaande maatregelen, zoals de jaarlijkse accountantscontrole. We bereiden controles voor, zowel proactief, als op basis van signalen, en voeren materiële controles uit. Het voorkomen en aanpakken van zorgfraude staat hoog op de agenda van deze jaarlijkse gesprekken.

Actie 3: Kwaliteitstoets naar de voorkant, Bibob

De administratieve kwaliteitstoets van beoogde pgb-aanbieders wordt geïntensiveerd en naar voren gehaald. Er wordt grondig onderzoek gedaan naar het bedrijfsprofiel, onder meer via de Kamer van Koophandel, en er wordt navraag gedaan bij het Zorgkantoor (zie actie 1). Daarnaast gaan we strenger toezien op het bezit van Verklaringen Omtrent het Gedrag en relevante diploma's. De nieuwe Beleidslijn Toepassing Wet Bibob Rotterdam 2024 richt zich met extra aandacht op zorgaanbieders. Bibob kan worden ingezet als er een contractuele relatie bestaat tussen de gemeente en een zorgaanbieder. In de beleidslijn is vastgesteld dat een onderzoek kan plaatsvinden als de overheidsopdracht betrekking heeft op de zorgsector en een signaal van fraude bestaat. Tevens zetten we in op een intensievere samenwerking tussen het Meldpunt en het team van Bibob-onderzoekers om de integriteit van deze aanbieders beter te controleren en te waarborgen. Deze nauwere samenwerking stelt ons in staat om signalen effectiever te delen en sneller actie te ondernemen.

Actie 4: Duidelijke taal

De gemeente communiceert in duidelijke taal met de Rotterdammer. Alle middelen die we op dit moment inzetten bij een aanvraag en bij declaraties in het kader van de WMO/Jeugdwet herschrijven we in duidelijke taal. Denk aan brieven, website en brochures. Ook betrekken we de Stichting MEE om mensen met een licht verstandelijke beperking beter te bereiken. Zo zorgen we ervoor dat alle Rotterdammers onze informatie begrijpen. Nieuw te ontwikkelen middelen worden ook in duidelijke taal geschreven.

Actie 5: Rotterdammers bewust maken

We informeren Rotterdammers actief over wat zij kunnen verwachten van de zorg die wordt geboden onder de Jeugdwet en de Wmo 2015. Daarnaast leren we ze alert te zijn op mogelijke fraude in deze sector. Deze informatieverspreiding gebeurt in nauwe samenwerking met zorgaanbieders, zodat we een krachtige gezamenlijke boodschap

kunnen overbrengen. We richten ons specifiek op de juiste doelgroepen en ontwikkelen gerichte strategieën en middelen om hen effectief te bereiken.

3.2 Toe zien

Actie 6: Taskforce fraudebestrijding

Daadkrachtig optreden tegen fraude vraagt om samenwerking en duidelijke taakverdeling tussen verschillende onderdelen binnen gemeente en regio. Het gaat om signalen oppikken, herkennen van fraude en weten wat daar vanuit de eigen rol mee gedaan moet worden. Hiervoor richten we een taskforce in met medewerkers van contractmanagement, specialisten wijkteams, juridisch beleidsadviseurs, coördinator meldpunt en communicatie. De taskforce richt zich onder meer op de concretisering van materiële controles, escalatieladder, handhavingskader en het opleggen van een last onder dwangsom. Daarnaast richt de taskforce zich op de regionale samenwerking. Zo zijn we voornemens om de toezichthouders rechtmatigheid Wmo en Jeugdwet kruislings aan te wijzen in de regio zodat we de informatiepositie in de regio versterken. Toezichthouders rechtmatigheid Wmo en Jeugdwet kunnen zo rechtmatig alle relevante informatie met elkaar uitwisselen. Dit bevordert de preventie, informatie is herbruikbaar, bij signalen sneller kunnen acteren en regionale kennis wordt gebundeld en verder opgebouwd.

Actie 7: Controle geleverde zorg

We voeren controle uit op jeugd en Wmo-arrangementen (ZIN), waarbij we kijken/controleren of de geïndiceerde ondersteuning is geleverd en correct is gedeclareerd. Met andere woorden: we vergelijken de administratie van de gemeente met die van de zorgaanbieder. Bij onregelmatigheden grijpen we direct in.

Actie 8: Opleiden in het herkennen van fraude

Medewerkers dicht bij de Rotterdammers (zoals Wmo-adviseurs, Vraagwijzerconsulenten en Wijkteammedewerkers) worden getraind in het herkennen van signalen die wijzen op onrechtmatigheden of fraude. Voor contractmanagers wordt een vergelijkbare training opgezet. Tijdens deze trainingen leren zij niet alleen hoe zij deze signalen kunnen identificeren, maar ook hoe ze moeten handelen om ervoor te zorgen dat deze signalen op de juiste manier worden opgevolgd en gemeld. De verschillende trainingen in het kader van *Streetwise* zijn verplicht voor nieuwe medewerkers.

Actie 9: Stevige lobby om informatie te kunnen delen

De informatie over zorgaanbieders is slechts versnipperd beschikbaar. Dit in tegenstelling tot het toezicht op de Participatiewet. Daar hebben gemeenten met 1 druk op de knop beschikking over relevante gegevens uit diverse bronnen (zie bijlage 1). We verhogen de druk op Den Haag om toegang te krijgen tot Suwinet in het kader van de Wmo 2015 en Jeugdwet. De Arbeidsinspectie erkent deze noodzaak.

Actie 10: Data SVB gebruiken om fraude te stoppen

Bij het (voorlopig) uitblijven van vooruitgang bij het realiseren van één toegankelijk portaal onder actie 9, zullen we de beschikbare data van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) intensiever en vaker inzetten. De systemen van de SVB bieden namelijk waardevolle inzichten in veranderingen in persoonlijke omstandigheden, zoals wijzigingen in vertegenwoordiging of de frequentie van declaraties. Door deze gegevens proactief en

regelmatiger te bekijken en analyseren, kunnen we sneller mogelijke misstanden voorkomen.

Actie 11: Onderaannemers in beeld

Veel zorgaanbieders werken met onderaannemers, maar de gemeente heeft op dit moment onvoldoende grip op deze samenwerkingen. Hier speelt ook dat de Jeugdwet regionaal georganiseerd is. We maken harde afspraken met zorgaanbieders om onderaannemers grondig te controleren en het risico op het plaatsen van cliënten bij malafide partijen te minimaliseren. Samen met de hoofdaanbieders voeren we een grondig onderzoek uit naar het bedrijfsprofiel van elke onderaannemer, onder meer via de Kamer van Koophandel, en houden we scherp in gaten waar cliënten worden ondergebracht. We richten de werkprocessen zowel bij de zorgaanbieders als intern zo in dat iedere onderaannemer volledig in beeld is én blijft. Daarnaast gaan we strenger toezien op het bezit van Verklaringen Omtrent het Gedrag en relevante diploma's.

3.3 Toezicht

Actie 12: BOA bevoegdheden Meldpunt

Medio 2025 hebben de toezichthouders van het Meldpunt ook BOA-bevoegdheden waarmee zij meer bevoegdheden krijgen om onderzoek te verrichten. Zij kunnen, in opdracht van het OM, onderzoeken in het strafrecht verrichten. Het strafrecht is de enige route om zorgfraudeurs echt aan te pakken, los van de gebruikelijke terugvordering, vanuit de Wmo en Jeugdwet is het niet mogelijk.

Actie 13: Samenwerking tegen ondermijning

Team Aanpak Ondermijnende Criminaliteit en het Meldpunt Zorgsignalen en -fraude werken nauw samen, waarbij de aanpak is gericht op malafide zorgaanbieders waarbij ook sprake is van ondermijnende criminaliteit. We vragen samenwerking met het Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC). Ook nu al stuit team Ondermijning van directie Veilig op zaken die onder meer de Wmo 2015 en Jeugdwet betreffen, zoals witwassen. Door frequente uitwisseling de alertheid vergroten en opvolging geven aan onrechtmatigheid en fraude.

3.4 Handhaven

Actie 14: Openbare zwarte lijst

In Rotterdam maken we rapportages van zorgaanbieders openbaar. Zo weten Rotterdammers en zorgverleners meteen met wie ze geen zaken moeten doen. Dit sluit aan bij het landelijke Waarschuwingregister Zorgfraude (WR), onderdeel van de Wet bevorderen samenwerking rechtmatige zorg (Wbsrz), waarin gemeenten en zorgverzekeraars elkaar waarschuwen voor malafide zorgbedrijven. Wij voegen hier een lokale lijst aan toe. Uiteraard is dit een zorgvuldig afgewogen juridisch proces met hoor en wederhoor in het kader van de voorgenomen openbaarmaking.

Actie 15: Geld terugvorderen

We vorderen ten onrechte verstrekte zorggelden terug (bij zorgaanbieders). Er worden juridische brieven en besluiten opgesteld om de terugvordering te formaliseren. Daarbij zoeken we ook de grenzen op van de wet zoals het verrekenen met nog openstaande facturen van aanbieders met verschuldigde terugvorderingsbedragen. In de Participatiewet is het wettelijk geregeld dat er verrekend kan worden, in de Wmo en Jeugdwet is dat niet het geval.

Daarnaast richten we een strak systeem in voor de daadwerkelijke invordering, waarbij ook de administratieve en financiële afhandeling wordt geregeld. Dit omvat het opstellen van betalingsregelingen en het correct verwerken van verrekeningen. De afdeling Werk en Inkomen zal deze terugvorderingen uitvoeren, zodat onterecht ontvangen zorggelden zo snel mogelijk teruggehaald worden.

Actie 16: Samenwerking ketenpartners

We zetten in op een gezamenlijke aanpak van zorgcriminaliteit met onze partners, zoals Openbaar Ministerie (OM), politie en belastingdienst om zorgfraude hoger op de agenda te krijgen en meer capaciteit vrij te maken voor vervolging. Te vaak gebeurt het dat onderzoeken vanuit de gemeente worden afgerond, maar dat het geen vervolg krijgt door een gebrek aan capaciteit. Dit is niet wenselijk, gezien het cruciale belang van het behoud en de integriteit van ons zorgstelsel.

4. Tot slot

De samenwerking met zorgaanbieders is goed in Rotterdam. Vele zorgmedewerkers zetten zich elke dag in voor Rotterdammers en daar is veel waardering voor. Helaas is er ook zorgfraude in onze stad. Dat ondermijnt het zorgstelsel en uiteindelijk krijgen Rotterdammers daarmee niet de zorg die ze nodig hebben.

Met de gestructureerde en integrale aanpak uit dit Actieplan pakken we zorgfraude in Rotterdam aan. Dat doen we zoveel mogelijk samen: met Zorgkantoor, verzekeraars, met zorgaanbieders en Rotterdammers. We zetten stevig in op preventie om zorgfraude te voorkomen. Middels extra kwaliteitstoetsen en steekproeven halen we de malafide zorgaanbieders er tussenuit. En dan handhaven we ook: geld wordt teruggevorderd, er komt een zwarte lijst en het OM wordt ingeschakeld. Door openlijk te communiceren over de maatregelen tegen zorgfraude, creëert de gemeente een afschrikwekkend effect. Dit versterkt niet alleen het vertrouwen van de Rotterdammer in ons zorgsysteem, maar ontmoedigt ook frauduleuze aanbieders om misbruik te maken van het systeem.

Voor de uitvoering van de acties is extra capaciteit nodig. Wij gaan er zonder meer van uit dat de extra inzet al in het 1^e jaar terugverdiend wordt. De jaren daarna levert de aanpak geld op. Daarbij zorgt de aanpak ook voor meer inzicht en regie op de zorg in onze stad. Op lange termijn besparen we op de uitvoeringskosten en worden onnodige zorguitgaven voorkomen.

Preventie en aanpak van zorgfraude is meer dan alleen een financiële afweging. Het gaat ons om de houdbaarheid van ons zorgstelsel én het draagvlak in de samenleving. Rotterdammers moeten ook op termijn de zorg krijgen die ze nodig hebben. Dat lukt alleen als we weten te stoppen dat een significant deel van de zorg onrechtmatig, frauduleus of zelfs crimineel besteed wordt.

Bijlage 1

Suwinet is de elektronische infrastructuur die ervoor zorgt dat de partijen zoals gemeenten, het UWV en de sociale verzekeringsbank gegevens met elkaar kunnen uitwisselen voor de uitoefening van hun wettelijke taak. De beheerder is Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen. In Suwinet zijn gegevens beschikbaar op het niveau van natuurlijke personen uit onder meer de volgende bronnen: UWV, SVB, Gemeenten, BRP, Belastingdienst, Kamer van Koophandel, Rijksdienst voor Wegverkeer, Kadaster, DUO.

